

Vanessa Repič | gimnazijski program, 1. in 2. letnik, Gimnazija Ptuj

Mentorica | Marija Holc

Ferekova čudežna ozdravitev

Dan je bil žaloben kot župnikova duša po prihodu iz spovednice. Jesen se je neizprosno zavlekla v vas in jo prevela z občutkom minevanja.

Deževalo je že sedmi dan in mnogi so se nehali ozirati v nebo z upanjem, da se bo kje pokazala raza modrega.

Temačni oblaki so prekrili prekmursko pokrajino in jo napajali z vodo kot še nikoli poprej. Bilo je kot biblijski sodni dan, ko so med prekmurskimi griči in ravnici odmevali kriki porodnice, ki je bila pripravljena na boj za otroka, ki se je morda v trebuhu že napil njene grenkobe in očetovega nerganja, ni pa mogel vedeti, v kakšno zmešnjavo pomanjkanja bo priplaval, ko si bo utrl pot med njenimi nogami.

Vse, kar mu je Trejzka lahko obljubila, je bilo, da se bo tolkla zanj in ga ne bo nikoli pustila na cedilu ...

Zanj so se tolkli tudi drugi. Sosedje, prijatelji in sorodniki, so ob klicih takoj priskočili na pomoč, bodisi iz radovednosti bodisi iz ljubezni, a vendar so bili tam tudi zato, ker je bila taka navada.

Med seboj so si pomagali in se bodrili. To sem razbrala tudi iz mučne Džančekove poti do babice, za katero menim, da predstavlja prvi boj, da bo dojenček lahko preživel, živel in zaživel. Plentavi fant je tekel in gazil po namočenih in blatnih poteh, vse dokler mu ni uspelo. Seveda so pri tem magičnem, čeprav bolečem trenutku pomagale tudi moške roke. Nekaj ganljivega je bilo v misli, da se bosta 5. 10. 1959, v Dolencih na Goričkem, čas Ferijevega rojstva in smrti na lepem združila, zato so vaščani slavili življenje, ki je zopet premagalo smrt in je šlo naprej.

Toda Trejzka je spet vzela nase vse, kar bi bilo treba deliti. Voda, veliko vode, ki jo Trejzika vidi na klopi, ko odteka plovodnica, mene spominja na biblijski vesoljni potop. Mavrica, vez med Bogom in detetom, je kakor popkovina, vez med mamom in dojenčkom, vez med Trejziko in Ferijem ...

Dež, ki spira in napaja zemljo, ne prepreči Pišteku, Ferijeve mu očetu, da bi prenehal z delom.

Ostane na cesti, ki je njegovo ogledalo, njegov drugi dom.

Ravno ljubeč in topel dom je tisto, kar je Pišteku dajalo upanje in ga gnalo naprej. Njegovi prihranki na banki, njegova največja in tajna skrivnost, so kar puhteli, ko je v gostilni zapil sinovo rojstvo. Poplačan dolg mu je bil rana, saj bi s te že lahko kupil okno ali vrata za novi domek.

V tistem času revščina ni predstavljala sramote, vendar ni bolela nič manj, kot boli danes.

Človek se ujame v njen začaran krog, iz katerega je edina pot izobrazba. Takšnega mnenja je bil tudi Pištek, čigar življenjska grenkoba je tudi, da se ni mogel šolati.

Misli, da je človek na tem svetu ustvaril več kakor Bog, ter da ga je slednji pustil na cedilu že ob rojstvu. S svojo družino se nikoli ni počutil enakovrednega.

V življenju ga ni nikoli nihče branil. Nikoli ni popuščal in včasih tolkel tudi potem, ko je bil že izgubljen.

Naučil se je kljubovati brezupu. Tudi Trejzka, ki je prestopila nevidno mejo med ciganskim zaselkom in vasjo, je v svojem življenju prestala in prehodila veliko ovir. Bala se je biti srečna.

Gospod je bil, vsaj v njenih predstavah, vsemogočen in vseveden, zato mu je bila hvaležna za malenkosti, za katere se ji je zdelo, da jih brez njegove pomoči ne bi bila deležna.

Če pa je kaj spregledal in tega se je zleti seveda nabralo – mu ni nikoli očitala ali zamerila.

Skušala je omiliti tudi Pištekovo bogokletnost, ki je ob vsakem življenjskem padcu preklel Boga, vse apostole in svetnike. Menim, da se je Trejzka rada prepuščala sanjarjenju, ki jo je odpeljal v drug svet.

Kakšen svet? Svet, ki je bil oddaljen? Morda v svet spominov?

Prepričana sem, da sta bila drug do drugega strpna in potrpežljiva. Njuna povezanost je bila zelo globoka.

Zdela sta se mi kot dva vodnjaka, oddaljena vrh zemlje, a povezana v globinah. Veže ju njuna iskrena in globoka ljubezen, za katero mislim, da je bila njun oporni steber tudi na trnovi in zasneženi poti do zdravnika, ko je pisatelj, pesnik, dramatik in scenarist Feri Lainšček hudo zbolel.

Padajoči sneg in nizke temperature, ki sem si jih med branjem odlomka še kako dobro predstavljala, so Pišteka, Trejzko in ostale, ki jih je brat o poti obveščal celo dopoldne, a jih na koncu le zbral na pujklu, gnale naprej, po dolgi poti skozi zamete, ki se je vlekla in ki se je v takem snegu ni dalo utirati.

Na poti, ki je odločala o življenju in smrti, jih je spremljala tudi Bela ženska, ki sta jo imela možnost videti le Pištek in Trejzka. Ferijeva mati je menila, da je ona Ferijev angel varuh in mu bo pomagala na peklenški poti življenja.

Pištek pa, čeprav je težje sprejel nadnaravno, ni ugovarjal, saj se je tudi sam zaradi izkušnje na lastni koži verjel, da nekaj pa vendarle obstaja. Četudi se tega ne da razložiti, prijeti ali začutiti, spremljalo ga je, bilo je tam.

Čeprav zaradi tega nekateri Ferija Lainščka, ki je študiral v Ljubljani, in pogosto sodeluje z drugimi pisci in skupinami, uvrščajo med magične realiste pri nas, pa se literarna zgodovinarica Alojzija Zupan Sosič s tem ne strinja. Sama meni, da tak način pisanja ni magični realizem, temveč pokrajinska fantastika.

Tudi sama se s tem strinjam, saj sem med branjem 1. dela trilogije zasledila nevidne niti, ki se prepletajo med dvema vzporednima pripovednima svetovoma, enako verjetnega in čudežnega.

Menim, da je roman tudi romansirana biografija, saj so snov lastne izkušnje in doživljanja, veliko pa je tudi domišljiskega in izmišljenega.

Med branjem Lainščkove umetnine sem zasledila veliko slogovnih sredstev, ki so name naredila velik vtis.

Dopolnile so moj podobo pokrajine, narave in oseb, oblikovale ritem, v mojih očeh naredila besedilo živo in osebe nazorne. Vplivale so na moje razpoloženje in doživljanje. Slikovite primere, nasprotja, stopnjevanja, paralelizem členov, poosebitve, premišljeno izbrani, nikoli do sedaj poznani okrasni pridevki, narečne besede ter tudi vulgarni izrazi, so povzročili, da je roman v meni zbuja zanimanje in sem ga brala z neprekinjeno napetostjo.

Kot je rekel eden izmed najbolj branih slovenskih pisateljev, katerega dela so doživela največ filmskih adaptacij, ljudje v otroštvu dobimo nevidna očala, s katerimi gledamo na svet. Dobimo popotnico za življenje – kot boj.

Osebnostno postanemo zreli, da se spoprimemo z življenjem. Avtorju sta starša s svojim zgledom predala prepričanje, da je v življenju treba vztrajati, tudi če je boj že izgubljen.

Hvaležen je, da se je lahko z metodo aktivne imaginacije, ki jo je spretno prelil v svoj ustvarjalni postopek, dokopal do tistih najglobljih spominov, ki se mu podijo po podzavesti.

Sprva se je bal srečanja z mrtvimi, nato pa ugotovil, da se je zbližal z živimi. Spoznal je, da je človeški spomin nezanesljiv.

Sama se z Lainščkovimi besedami strinjam, saj so spomini le drobec našega življenja. So zbrane travme, bolečine in bridkosti, tudi tiste lepe, ki imajo na nas zdravilni učinek in se jih je vredno spominjati.

Aleksander Breznik | srednji strokovni programi, 1. in 2. letnik,
Gimnazija in srednja kemijska šola, Ruše
Mentorica | **Tatjana Štok Plej**

Ferekova čudežna ozdravitev

Kurji pastir je spominski roman Ferija Lainščka. Feri se je rodil 5. 10. 1959, v majhni, obmejni vasi Prekmurja, Dolencih.

Piše prozo, poezijo, dramska besedila in radijske igre, kot avtor pa sodeluje s številnimi pesniki in skupinami. Njegov

va dela so prevedena v številne tuje jezike, zanje pa je dobil mnogo nagrad. Nagrado Prešernovega sklada, kresnika, Prešernovo nagrado l. 2021.

Glavni protagonisti njegovih del so navadno ljudje z dna socialne lestvice, tudi tokrat ni nič drugače.